Különleges projektek

Főtisztelendő*

Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡

A nemzetek püspöke, apostoli megbízatás alapján

Matthias Gerung: Babilon bukása és a fehér lovon ülő lovas (Jelenések 18:9–24; 19:11–21), miniatúra az Ottheinrich-Bibliában, 1530–1532 körül. Bajor Állami Könyvtár, München (Cgm 8010, fol. 302v).

Közkincs.

„És ne legyen közösségtek a sötétségnek gyümölcstelen cselekedeteivel, hanem inkább meg is feddjétek azokat;”

Efézus 5:11 (Károli-fordítás)

Attól a pillanattól fogva, hogy Krisztus megbízta az apostolokat, és kiküldte őket a világba, hogy hirdessék az evangéliumot minden népnek,[1] az Egyház teljes erővel lelki harcot vív a sötétség erőivel, mind a lelki tartományokban,[2] mind fizikailag, az egész földön.[3] Ez a harc az idők során különféle formákat öltött, például: (1) az ellenség a törvényt fegyverként használta;[4,5] (2) hamis próféták, akik új evangéliumot hirdettek, és nem azt, amelyet a mi Urunk, Jézus Krisztus adott nekünk;[6] (3) hamis tanítások, eretnekségek és mindenféle káromlások;[7] (4) a hívők üldözése egészen a halálig és a vértanúságig;[8] (5) a bűn normalizálása rejtett eszközökkel és cselfogásokkal, amelyeket szórakozásnak álcáztak, és gondosan a tömegek tetszésére szabtak;[9] (6) a hívők figyelmének elterelése jelentéktelen dolgokkal, miközben egyidejűleg támadás ér mindent, ami tisztességes és szent;[10] (7) a bálványimádás és az uralkodók imádása;[11] (8) az ártatlan vér ontása;[12] (9) a látványossággá tett vérontás;[13] (10) a szegények elnyomása és a kapzsiság;[14] (11) a rabszolgaság és az emberkereskedelem;[15] (12) az okkultizmus, a varázslás és a jövendőmondás;[16] (13) a zsarnokság és a törvény fölé helyezkedő uralkodók;[17] (14) a romlottság az Egyházon belül;[18] (15) a szakadás és a test megosztása;[19] (16) a nyomás alatti hitehagyás;[20] és más dolgok, amelyek túl számosak ahhoz, hogy itt említsük őket, és amelyek érintették az Egyházat, és akadályozták az evangélium továbbadását.[21]

A püspök különleges projektjei napjainkban folytatják ezt a munkát. Minden projekt olyan ügyet vesz fel, amely a püspök meggyőződése szerint különös figyelmet kíván az Egyház[22] részéről a történelem e pillanatában.[23] Egyes írások, amelyek e honlapon valamely projekten belül vannak rendezve és elhelyezve, kizárólag a tíz királyság valamely egyházának vagy egyházainak szólnak.[24] Más írások közvetlenül azokhoz a különféle tisztségviselőkhöz, vállalatokhoz, intézményekhez és/vagy más személyekhez szólnak, akik az adott különleges projekt ügyében érintettek.[25] Az egyházon kívül álló harmadik feleknek vagy maguknak az egyházaknak címzett írás megtalálható a Különleges projektek részben, vagy az érintett tíz királyságnak szentelt írások részében vagy részeiben.

A püspök gyakorlata szerint minden írás keletkezésének dátuma szerint kap sorszámot.[26] Minden írás forrásokkal alátámasztott, és tekintélyeit teljes hivatkozással közli.[27]

A projektek

„A törvény a király fegyvere”

Hogyan teszik a törvényt fegyverré az Egyház és a hívek ellen.

A globalisták terve a világuralomra

Az egész világra kiterjedő rend és az Egyház válasza.

Jegyzetek

1

„…Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen!” Máté 28:18–20 (Károli-fordítás). „…Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangyéliomot minden teremtésnek.” Márk 16:15 (Károli-fordítás). „…Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon: És prédikáltatni az ő nevében a megtérésnek és a bűnök bocsánatának minden pogányok között, Jeruzsálemtől elkezdve.” Lukács 24:46–47 (Károli-fordítás). „…Békesség néktek! A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket.” János 20:21 (Károli-fordítás). „Hanem vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és a földnek mind végső határáig.” Apostolok cselekedetei 1:8 (Károli-fordítás). „És az Isten országának ez az evangyélioma hirdettetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek; és akkor jő el a vég.” Máté 24:14 (Károli-fordítás). „Azok pedig kimenvén, prédikálának mindenütt, az Úr együtt munkálván velök, és megerősítvén az ígét a jelek által, a melyek követik vala. Ámen!” Márk 16:20 (Károli-fordítás). „Mimódon prédikálnak pedig, ha el nem küldetnek? A miképen meg van írva: Mely szépek a békesség hirdetőknek lábai, a kik jókat hirdetnek!” Róma 10:15 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„Az apostolok az Úr Jézus Krisztustól hirdették nekünk az evangéliumot; Jézus Krisztus [ezt] Istentől [tette]. Krisztust tehát Isten küldte, az apostolokat pedig Krisztus. Mindkét rendelés tehát rendezett módon, Isten akarata szerint történt. Miután tehát megkapták megbízatásukat, és a mi Urunk Jézus Krisztus feltámadása által teljes bizonyosságra jutottak, és megerősödtek Isten igéjében, a Szentlélek teljes bizonyosságával elindultak, és hirdették, hogy közel van Isten országa.” (angolból fordítva) Római Kelemen, *Első levél a korinthusiakhoz*, 42. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

2

„Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek minden ravaszságával szemben. Mert nem vér és test ellen van nékünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet

sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak. Annakokáért vegyétek föl az Istennek minden fegyverét, hogy ellentállhassatok ama gonosz napon, és mindeneket elvégezvén megállhassatok." Efézus 6:11–13 (Károli-fordítás). „Mert noha testben élünk, de nem test szerint vitézkedünk. Mert a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erősek az Istennek, erősségek lerontására; Lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, a mely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak..." 2 Korinthus 10:3–5 (Károli-fordítás). „Mert Ő benne teremtetett minden, a mi van a mennyekben és a földön, láthatók és láthatatlanok, akár királyi székek, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok; mindenek Ő általa és Ő reá nézve teremttettek..." Kolossé 1:16 (Károli-fordítás). „Ímé, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé; legyetek azért okosak mint a kígyók, és szelidek mint a galambok." Máté 10:16 (Károli-fordítás). „Harczold meg a hitnek szép harczát..." 1 Timóteus 6:12 (Károli-fordítás). „Te azért a munkának terhét hordozzad, mint a Jézus Krisztus jó vitéze. Egy harczos sem elegyedik bele az élet dolgaiba; hogy tessék annak, a ki őt harczossá avatta." 2 Timóteus 2:3–4 (Károli-fordítás). „Pedig Mihály arkangyal, mikor az ördöggel vitatkozván Mózes teste felett vetélkedett, nem mert arra káromló ítéletet mondani, hanem azt mondá: Dorgáljon meg téged az Úr!" Júdás 9 (Károli-fordítás). „Ismerek egy embert a Krisztusban, a ki tizennégy évvel ezelőtt (ha testben-é, nem tudom; ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja) elragadtatott a harmadik égig. És tudom, hogy az az ember, (ha testben-é, ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja), Elragadtatott a paradicsomba, és hallott kimondhatatlan beszédeket, a melyeket nem szabad embernek kibeszélnie." 2 Korinthus 12:2–4 (Károli-fordítás). (Ez azt szemlélteti, hogy a szellemvilágnak és a mennyei tartományoknak sok dimenziója van.) „És hogy a kijelentések nagysága miatt el ne bizakodjam..." 2 Korinthus 12:7 (Károli-fordítás). „Ímé az Úréi, a te Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és minden, a mi rajta van!" 5 Mózes 10:14 (Károli-fordítás). „Vajjon gondolható-é, hogy lakozhatnék az Isten a földön? Ímé az ég, és az egeknek egei be nem foghatnak téged; mennyivel kevésbbé e ház, a melyet én építettem." 1 Királyok 8:27 (Károli-fordítás). „Te vagy egyedül az Úr! Te teremtetted az eget, az egeknek egeit és minden seregöket..." Nehémiás 9:6 (Károli-fordítás). „Dicsérjétek őt egeknek egei, és ti vizek, a melyek az ég felett vagytok!" Zsoltárok 148:4 (Károli-fordítás). „(Az pedig, hogy fölment, mit jelentene mást, mint hogy előbb le is szállott a föld alsóbb részeire? A ki leszállott vala, ugyanaz, a ki fel is ment, feljebb minden egeknél, hogy mindeneket betöltsön.)" Efézus 4:9–10 (Károli-fordítás). „Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, a ki megáldott minket minden lelki áldással a mennyekben a Krisztusban..." Efézus 1:3 (Károli-fordítás). „A melyet megmutatott a Krisztusban, mikor feltámasztotta Őt a halálból, és ültette Őt a maga jobbjára a mennyekben. Felül minden fejedelemségen és hatalmasságon és erőn és uraságon és minden néven, mely neveztetik nemcsak e világon, hanem a következendőben is..." Efézus 1:20–21 (Károli-fordítás). „Lévén annakokáért nagy főpapunk, a ki áthatolt az egeken, Jézus, az Istennek Fia, ragaszkodjunk vallásunkhoz." Zsidók 4:14 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„Igyekezzetek tehát gyakran összegyűlni, hogy hálát adjatok Istennek, és hirdessétek az ő dicséretét. Mert ha gyakran gyűltök össze ugyanazon a helyen, a Sátán hatalmai megsemmisülnek..." (angolból fordítva) Antiochiai Ignác, *Az efezusiakhoz*, 13. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

3

„És monda az Úr a Sátánnak: Honnét jösz? És felele a Sátán az Úrnak és monda: Körülkerültem és át meg át jártam a földet." Jób 1:7 (Károli-fordítás). „És kiméne a Sátán az Úr elől, és megveré Jóbot undok fekélylyel talpától fogva a feje tetejéig." Jób 2:7 (Károli-fordítás). „Támada pedig a Sátán Izráel ellen, és felindítá Dávidot, hogy megszámlálja Izráelt." 1 Krónika 21:1 (Károli-fordítás). „Azután megmutatá nékem Jósuát, a főpapot, a ki az Úr angyala előtt álla, és a Sátánt, a ki jobb keze felől álla, hogy vádolja őt." Zakariás 3:1 (Károli-fordítás). „Felkelvén pedig jókor reggel az Isten emberének szolgája, kiméne, és ímé seregek vették körül a várost, és lovak és szekerek. És monda néki az ő szolgája: Jaj, jaj, édes uram! mit cselekedjünk? Felele ő: Ne félj. Mert többen vannak, a kik velünk vannak, mint a kik ő velök. És imádkozott Elizeus és monda: Óh Uram! nyisd meg kérlek az ő szemeit, hadd lásson. És megnyitá az Úr a szolga szemeit és láta, és ímé a hegy rakva volt tüzes lovagokkal és szekerekkel Elizeus körül." 2 Királyok 6:15–17 (Károli-fordítás). „Akkor Nabukodonozor eltelék haraggal, és az ő orczájának színe elváltozék Sidrák, Misák és Abednégó ellen; azért szóla, és meghagyá, hogy fűtsék be a kemenczét hétszerte inkább, mint szokták vala befűteni. És meghagyá a legerősebb férfiaknak az ő seregében, hogy kötözzék meg Sidrákot, Misákot és Abednégót, és vessék őket az égő, tüzes kemenczébe. Erre ezek a férfiak alsó ruhástul, köntösöstül, palástostul és egyéb öltönyöstül megkötöztettek, és az égő, tüzes kemenczébe vettettek. A miatt azonban, hogy a király parancsolata szigorú volt és a kemencze rendkivül izzó vala: azokat a férfiakat, a kik Sidrákot, Misákot és Abednégót felvitték, megölé a tűznek lángja. Az a három férfiú pedig: Sidrák, Misák és Abednégó, az égő, tüzes kemenczébe esék megkötözve. Akkor Nabukodonozor király megijedt és sietve felkele, szóla és monda az ő tanácsosainak: Nem három férfiút veténk-é a tűz közepébe megkötözve? Felelének és mondának a királynak: Bizonyára, oh király! Felele, és monda: Ímé, négy férfiút látok szabadon járni a tűz közepében, és semmi sérelem sincs bennök, és a negyediknek ábrázata olyan, mint valami istenek-fiáé." Dániel 3:19–25 (Károli-fordítás). „Erre szóla a király, és előhozák Dánielt, és veték az oroszlánok vermébe. Szóla a király, és mondá Dánielnek: A te Istened, a kinek te szüntelen szolgálsz, ő szabadítson meg téged! És hozának egy követ, és oda tevék a verem szájára, és megpecsétlé a király az ő gyűrűjével és az ő főembereinek gyűrűivel, hogy semmi meg ne változtassék Dánielre nézve. Erre eltávozék a király az ő palotájába, és étlen tölté az éjszakát, és vigasságtevő szerszámokat sem hozata eléje; kerülte őt az álom. Hajnalban a király azonnal felkele még szürkületkor, és sietve az oroszlánok verméhez méne. És mikor közel ére a veremhez, szomorú szóval kiálta Dánielnek; szóla a király, és monda Dánielnek: Dániel! az élő Istennek szolgája, a te Istened, a kinek te szüntelen szolgálsz, meg tudott-é szabadítani téged az oroszlánoktól? Akkor Dániel szóla a királynak: Király, örökké élj! Az én Istenem elbocsátá az ő angyalát, és bezárá az oroszlánok száját és nem árthattak nékem; mert ártatlannak találtattam ő előtte és te előtted sem követtem el, oh király, semmi vétket." Dániel 6:16–22 (Károli-fordítás). „És monda nékem: Ne félj Dániel: mert az első naptól fogva, hogy szívedet adtad megértésre és sanyargatásra a te Istened előtt, meghallgattattak a te beszédid, és én a te beszédeid miatt jöttem. De Persiának fejedelme ellenem állott huszonegy napig, és ímé Mihály, egyike az előkelő fejedelmeknek, eljöve segítségemre, és én ott maradék a persa királyoknál;" Dániel 10:12–13 (Károli-fordítás). „Beméne pedig a Sátán Júdásba, ki Iskáriótesnek neveztetik, és a tizenkettőnek számából vala;" Lukács 22:3 (Károli-fordítás). „Lőn pedig, hogy mikor mentünk a könyörgésre, egy szolgálóleányka jöve elénkbe, kiben jövendőmondásnak lelke vala, ki az ő urainak nagy hasznot hajta jövendőmondásával. Ez követvén Pált és minket, kiált vala, mondván: Ezek az emberek a magasságos Istennek szolgái, kik néktek az idvességnek útját hirdetik. Ezt pedig több napon át mívelte. Pál azonban megbosszankodván, és hátrafordulván, mondá a léleknek: Parancsolom néked a Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle. És kiméne abban az órában. Látván pedig annak

az urai, hogy keresetüknek a reménysége elveszett, megfogva Pált és Silást, vonák a piaczra a hatóságok elé. És odavezetvén őket a bírákhoz, mondának: Ezek az emberek zsidó létükre megháborítják a mi városunkat, És olyan szertartásokat hirdetnek, melyeket nem szabad nékünk bevennünk, sem cselekednünk, mivelhogy rómaiak vagyunk. És velök egyben feltámada a sokaság ő ellenök. A bírák pedig letépetvén ruháikat, megvesszőzteték őket." Apostolok cselekedetei 16:16–22 (Károli-fordítás). „Józanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen..." 1 Péter 5:8 (Károli-fordítás). „És lőn az égben viaskodás: Mihály és az ő angyalai viaskodnak vala a sárkánynyal; és a sárkány is viaskodik vala és az ő angyalai; De nem vehetének diadalmat, és az ő helyök sem találtaték többé a mennyben. És vetteték a nagy sárkány, ama régi kígyó, a ki neveztetik ördögnek és a Sátánnak, ki mind az egész föld kerekségét elhiteti, vetteték a földre, és az ő angyalai is ő vele levettetének. És hallék nagy szózatot az égben, a mely ezt mondja vala: Most lett meg az idvesség és az erő, és a mi Istenünknek országa, és az ő Krisztusának hatalma; mert a mi atyánkfiainak vádolója levettetett, ki vádolja vala őket éjjel és nappal a mi Istenünk előtt. És ők legyőzték azt a Bárány véréért, és az ő bizonyságtételöknek beszédéért; és az ő életöket nem kímélték mind halálig. Annakokáért örüljetek egek és a kik lakoztok azokban. Jaj a föld és a tenger lakosainak; mert leszállott az ördög ti hozzátok, nagy haraggal teljes, úgymint a ki tudja, hogy kevés ideje van." Jelenések 12:7–12 (Károli-fordítás). „Megharagvék azért a sárkány az asszonyra, és elméne, hogy hadakozzék egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parancsolatainak megőrzőivel, és a kiknél vala a Jézus Krisztus bizonyságtétele;" Jelenések 12:17 (Károli-fordítás). „Az is adaték néki, hogy a szentek ellen hadakozzék, és őket legyőzze; és adaték néki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen." Jelenések 13:7 (Károli-fordítás).

4

„Van-é köze te hozzád a hamisság székének, a mely nyomorúságot szerez törvény színe alatt? Egybegyülekeznek az igaznak lelke ellen, és elkárhoztatják az ártatlannak vérét." Zsoltárok 94:20–21 (Károli-fordítás). „Jaj a hamis határozatok határozóinak, és a jegyzőknek, a kik gonoszt jegyeznek, Hogy elriaszszák a gyöngéket a törvénykezéstől, s elrabolják népem szegényeinek igazságát, hogy legyenek az özvegyek az ő prédájok, és az árvákban zsákmányt vessenek." Ézsaiás 10:1–2 (Károli-fordítás). „Parancsola azért a Faraó minden ő népének, mondván: Minden fiút, a ki születik, vessetek a folyóvízbe, a leányt pedig hagyjátok mind életben." 2 Mózes 1:22 (Károli-fordítás). „És monda Hámán Ahasvérus királynak: Van egy nép, elszórva és elkülönítve a népek között, országod minden tartományában, és az ő törvényei különböznek minden nemzetségtől, és a király törvényeit nem teljesíti; a királynak bizony nem illik úgy hagyni őket. Ha a királynak tetszik, írja meg, hogy ők elvesztessenek, és én tízezer tálentom ezüstöt mérek a hivatalnokok kezeibe, hogy a király kincstárába vigyék." Eszter 3:8–9 (Károli-fordítás). „És elküldettek a levelek futárok által a király minden tartományába, hogy kipusztítsák, megöljék és megsemmisítsék mind a zsidókat, ifjútól a vénig, gyermekeket és asszonyokat egy napon, tizenharmadik napján a tizenkettedik hónapnak, (ez Adár hónapja) és hogy javaikat elragadják." Eszter 3:13 (Károli-fordítás). „És a hírnök hangosan kiálta: Meghagyatik néktek, oh népek, nemzetek és nyelvek! Mihelyt halljátok a kürtnek, sípnak, cziterának, hárfának, lantnak, dudának és mindenféle hangszernek szavát: boruljatok le, és imádjátok az arany állóképet, a melyet Nabukodonozor király állíttatott. Akárki pedig, a ki nem borul le és nem imádja, tüstént bevettetik az égő, tüzes kemenczébe." Dániel 3:4–6 (Károli-fordítás). „Akkor az igazgatók és tiszttartók igyekvének okot találni Dániel ellen a birodalom dolgai miatt; de semmi okot vagy vétket nem találhatának; mert hűséges volt, és semmi fogyatkozás, sem vétek nem találtaték benne. Akkor mondák azok a férfiak: Nem találunk ebben a

Dánielben semmi okot, hacsak nem találhatunk ellene valamit az ő Istenének törvényében! Akkor azok az igazgatók és tiszttartók berohantak a királyhoz, és így szólának: Dárius király, örökké élj! Tanácsot tartottak az ország összes igazgatói: a helytartók, fejedelmek, tanácsosok és a kormányzók, hogy királyi végzés hozassék, és erős tilalom adassék, hogy ha valaki harmincz napig kér valamit valamely istentől vagy embertől, tekívüled, oh király, vettessék az oroszlánok vermébe." Dániel 6:4–7 (Károli-fordítás). „Felelének néki a zsidók: Nékünk törvényünk van, és a mi törvényünk szerint meg kell halnia, mivelhogy Isten Fiává tette magát." János 19:7 (Károli-fordítás). „De hogy tovább ne terjedjen a nép között, fenyegetéssel fenyegessük meg őket, hogy többé egy embernek se szóljanak ebben a névben. Azért beszólítván őket, megparancsolák nékik, hogy teljességgel ne szóljanak és ne tanítsanak a Jézus nevében." Apostolok cselekedetei 4:17–18 (Károli-fordítás). „Mikor pedig őket nem találák, Jásont és némely atyafiakat vonszolák a város előljárói elé, kiáltozva, hogy ezek az országháborítók itt is megjelentek; Kiket Jáson házába fogadott: pedig ezek mindnyájan a császár parancsolatai ellen cselekesznek, mivelhogy mást tartanak királynak, Jézust." Apostolok cselekedetei 17:6–7 (Károli-fordítás). „Mert – ami azelőtt soha nem történt meg – a kegyesek nemzetsége most üldözést szenved: új rendeletek hajszolják Ázsiában. A szemérmetlen besúgók és mások vagyonának sóvárgói ugyanis a rendeletekből alkalmat merítve nyíltan rabolnak éjjel és nappal, kifosztva azokat, akik semmi rosszban nem vétkesek." (angolból fordítva) Szardeszi Melitón, idézi Euszébiosz, *Egyháztörténet* 4.26.5, ford. Arthur Cushman McGiffert, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 1. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1890). „Mi az alapja ennek az ítéletnek? Miért büntettétek meg ezt az embert, aki nem házasságtörő, sem parázna, sem gyilkos, sem tolvaj, sem rabló, és semmiféle bűnben nem marasztalták el, hanem csak megvallotta, hogy keresztény néven nevezik?" (angolból fordítva) Jusztinosz vértanú, *Második apológia*, 2. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Megtiltja, hogy ártatlanként kutassanak utánuk, és megparancsolja, hogy bűnösként büntessék őket." (angolból fordítva) Tertullianus, *Apológia*, 2. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

5

Az alábbi hivatkozások azt szemléltetik, amikor a törvényt igaz célra használják: az ártatlan élet védelmére, a tulajdon eltulajdonítása ellen, valamint más törvénytelen cselekedetek ellen, amelyek másoknak ártanak, vagy bizonytalanságot és veszélyeztetettséget okoznak a polgárok életében. Ezt szembe kell állítani azzal, amikor a törvényt fegyverként használják a nép ellen, hogy az uralkodó osztályt a polgárság rovására hizlalják, hogy elnyomják a polgárságot, és elrabolják Istentől kapott jogait, és hogy a polgárság teljes rabságát idézzék elő azon kevesek javára, akik e világ istenét nevezik mesterüknek („...A kikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit..." 2 Korinthus 4:4 (Károli-fordítás)). „Mert a fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegésére vannak. Akarod-é pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? Cselekedjed a jót, és dícséreted lesz attól. Mert Isten szolgája ő a te javadra. Ha pedig a gonoszt cselekszed, félj: mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgája, bosszúálló a haragra annak, a ki gonoszt cselekszik." Róma 13:3–4 (Károli-fordítás). „Engedelmeskedjetek azért minden emberi rendelésnek az Úrért: akár királynak, mint felebbvalónak; Akár helytartóknak, mint a kiket ő küld a gonosztévők megbüntetésére, a jól cselekvőknek pedig dícsérésére." 1 Péter 2:13–14 (Károli-fordítás). „Intelek azért mindenek előtt, hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberekért, Királyokért és minden méltóságban levőkért, hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk, teljes istenfélelemmel és

tisztességgel." 1 Timóteus 2:1–2 (Károli-fordítás). „Bírákat és felügyelőket állíts minden kapudba, a melyeket az Úr, a te Istened ád néked, a te törzseid szerint, hogy ítéljék a népet igaz ítélettel. El ne fordítsd az ítéletet; személyt se válogass; ajándékot se végy; mert az ajándék megvakítja a bölcsek szemeit, és elfordítja az igazak beszédét. Igazságot, igazságot kövess, hogy élhess, és örökségül bírhasd azt a földet, a melyet az Úr, a te Istened ád néked." 5 Mózes 16:18–20 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„A földi uralmat tehát Isten rendelte a nemzetek javára, és nem az ördög, aki soha egyáltalán nem nyugszik, sőt nem szereti látni, hogy akár a nemzetek is csendes módon viselkedjenek; azért rendelte, hogy az emberi uralomtól való félelem alatt az emberek ne falják fel egymást, mint a halak, hanem a törvények megalkotása által visszaszorítsák a gonoszság túláradását a nemzetek között." (angolból fordítva) Lyoni Iréneusz, *Az eretnekségek ellen* 5.24.2, ford. Alexander Roberts és William Rambaut, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Mert a bátorság, amely háborúban megóvja a hazát a barbároktól, vagy otthon megvédi a gyengéket vagy a társakat a rablóktól, teljes igazsággal..." (angolból fordítva) Milánói Ambrus, *A papok kötelességeiről* 1.27.129, ford. H. de Romestin, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 10. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896).

6

„Őrizkedjetek pedig a hamis prófétáktól, a kik juhoknak ruhájában jőnek hozzátok, de belől ragadozó farkasok." Máté 7:15 (Károli-fordítás). „És sok hamis próféta támad, a kik sokakat elhitetnek." Máté 24:11 (Károli-fordítás). „Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, és nagy jeleket és csodákat tesznek, annyira, hogy elhitessék, ha lehet, a választottakat is." Máté 24:24 (Károli-fordítás). „Csodálkozom, hogy Attól, a ki titeket Krisztus kegyelme által elhívott, ily hamar más evangyéliomra hajlotok. Holott nincs más; de némelyek zavarnak titeket, és el akarják ferdíteni a Krisztus evangyéliomát. De ha szinte mi, avagy mennyből való angyal hirdetne is néktek valamit azon kívül, a mit néktek hirdettünk, legyen átok." Galata 1:6–8 (Károli-fordítás). „Mert hogyha az, a ki jő, más Jézust prédikál, a kit nem prédikáltunk, vagy más lelket vesztek, a mit nem vettetek, vagy más evangyéliomot, a mit be nem fogadtatok, szépen eltűrnétek." 2 Korinthus 11:4 (Károli-fordítás). „Mert az ilyenek hamis apostolok, álnok munkások, a kik a Krisztus apostolaivá változtatják át magukat. Nem is csoda; hisz maga a Sátán is átváltoztatja magát világosság angyalává. Nem nagy dolog azért, ha az ő szolgái is átváltoztatják magokat az igazság szolgáivá; a kiknek végök az ő cselekedeteik szerint lészen." 2 Korinthus 11:13–15 (Károli-fordítás). „Mert én tudom azt, hogy az én eltávozásom után jőnek ti közétek gonosz farkasok, kik nem kedveznek a nyájnak. Sőt ti magatok közül is támadnak férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat magok után vonják." Apostolok cselekedetei 20:29–30 (Károli-fordítás). „Valának pedig hamis próféták is a nép között, a miképen ti köztetek is lesznek hamis tanítók, a kik veszedelmes eretnekségeket fognak becsempészni, és az Urat, a ki megváltotta őket, megtagadván, önmagokra hirtelen való veszedelmet hoznak." 2 Péter 2:1 (Károli-fordítás). „Szeretteim, ne higyjetek minden léleknek, hanem próbáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-é; mert sok hamis próféta jött ki a világba." 1 János 4:1 (Károli-fordítás). „Mert lesz idő, mikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek magoknak tanítókat, mert viszket a fülök; És az igazságtól elfordítják az ő fülöket, de a mesékhez oda fordulnak." 2 Timóteus 4:3–4 (Károli-fordítás). „Tudom a te

dolgaidat, és a te fáradságodat és tűrésedet, és hogy a gonoszokat nem szenvedheted, és megkísértetted azokat, a kik apostoloknak mondják magokat, holott nem azok, és hazugoknak találtad őket…" Jelenések 2:2 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„De nem mindenki próféta, aki Lélekben beszél, hanem csak ha az Úr útjait követi. Útjaikról ismerhető meg tehát a hamis próféta és a próféta." (angolból fordítva) *Didakhé*, 11. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 7. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886).

7

„A Lélek pedig nyilván mondja, hogy az utolsó időben némelyek elszakadnak a hittől, hitető lelkekre és gonosz lelkek tanításaira figyelmezvén. Hazug beszédűeknek képmutatása által, kik meg vannak bélyegezve a saját lelkiismeretökben." 1 Timóteus 4:1–2 (Károli-fordítás). „Az eretnek embert egy vagy két intés után kerüld; Tudván, hogy az ilyen romlott, és vétkezik, önmaga is kárhoztatván magát." Titusz 3:10–11 (Károli-fordítás). „Kérlek pedig titeket atyámfiai, vigyázzatok azokra, a kik szakadásokat és botránkozásokat okoznak a tudomány körül, melyet tanultatok; és azoktól hajoljatok el. Mert az ilyenek a mi Urunk Jézus Krisztusnak nem szolgálnak, hanem az ő hasuknak; és nyájas beszéddel, meg hizelkedéssel megcsalják az ártatlanoknak szívét." Róma 16:17–18 (Károli-fordítás). „Szeretteim, mivelhogy minden igyekezettel azon vagyok, hogy írjak néktek a közös üdvösség felől, kénytelen voltam, hogy intőleg írjak néktek, hogy tusakodjatok a hitért, a mely egyszer a szenteknek adatott." Júdás 3 (Károli-fordítás). „Azt mondom azért néktek: Minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek; de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg az embereknek." Máté 12:31 (Károli-fordítás). „És adaték néki nagy dolgoknak és káromlásoknak szóló szája; és adaték néki hatalom, hogy cselekedjék negyvenkét hónapig. Megnyitá azért az ő száját Isten ellen való káromlásra, hogy szidalmazza az ő nevét és az ő sátorát, és azokat, a kik a mennyben laknak." Jelenések 13:5–6 (Károli-fordítás). „Kérlek tehát titeket – nem én, hanem Jézus Krisztus szeretete –, hogy csak keresztény táplálékkal éljetek, és tartózkodjatok minden idegen fajta füvektől; az eretnekségre gondolok. Mert azok, [akik erre adják magukat,] Jézus Krisztust a saját mérgükkel keverik össze, hitelt nem érdemlő dolgokat beszélve, mint azok, akik halálos mérget adnak édes borban, amelyet az, aki nem tud róla, mohón magához vesz, végzetes gyönyörűséggel, amely a saját halálába viszi." (angolból fordítva) Antiochiai Ignác, *A tralleisziakhoz*, 6. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

A korai Egyház

„A tévedést ugyanis soha nem tárják elénk a maga csupasz rútságában, nehogy így leleplezve azonnal felismerjék." (angolból fordítva) Lyoni Iréneusz, *Az eretnekségek ellen* 1, előszó, 2. szakasz, ford. Alexander Roberts és William Rambaut, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

8

„Boldogok, a kik háborúságot szenvednek az igazságért: mert övék a mennyeknek országa. Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljetek és

örvendezzetek, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben: mert így háborgatták a prófétákat is, a kik előttetek voltak." Máté 5:10–12 (Károli-fordítás). „És gyűlöletesek lesztek, mindenki előtt az én nevemért; de a ki mindvégig megáll, az megtartatik." Máté 10:22 (Károli-fordítás). „Emlékezzetek meg ama beszédekről, a melyeket én mondtam néktek: Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják majd." János 15:20 (Károli-fordítás). „A gyülekezetekből kirekesztenek titeket; sőt jön idő, hogy a ki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik." János 16:2 (Károli-fordítás). „Megkövezék azért Istvánt, ki imádkozik és ezt mondja vala: Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet! Térdre esvén pedig, nagy fenszóval kiálta: Uram, ne tulajdonítsd nékik e bűnt! És ezt mondván, elaluvék." Apostolok cselekedetei 7:59–60 (Károli-fordítás). „Abban az időben pedig Heródes király elkezde kegyetlenkedni némelyekkel, a gyülekezetből valók közül. Megöleté pedig Jakabot, Jánosnak testvérét, fegyverrel." Apostolok cselekedetei 12:1–2 (Károli-fordítás). „Mások pedig megcsúfoltatások és megostoroztatások próbáját állották ki, sőt még bilincseket és börtönt is; Megköveztettek, kínpróbát szenvedtek, szétfűrészeltettek, kardra hányattak, juhoknak és kecskéknek bőrében bujdostak, nélkülözve, nyomorgattatva, gyötörtetve..." Zsidók 11:36–37 (Károli-fordítás). „De mindazok is, a kik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak." 2 Timóteus 3:12 (Károli-fordítás). „Semmit ne félj azoktól, a miket szenvedned kell: Ímé a Sátán egynéhányat ti közületek a tömlöczbe fog vetni, hogy megpróbáltassatok; és lesz tíz napig való nyomorúságtok. Légy hív mind halálig, és néked adom az életnek koronáját." Jelenések 2:10 (Károli-fordítás). „És mikor felnyitotta az ötödik pecsétet, látám az oltár alatt azoknak lelkeit, a kik megölettek az Istennek beszédéért és a bizonyságtételért, a melyet kaptak." Jelenések 6:9 (Károli-fordítás). „És ők legyőzték azt a Bárány véréért, és az ő bizonyságtételöknek beszédéért; és az ő életöket nem kímélték mind halálig." Jelenések 12:11 (Károli-fordítás). „... A keresztényeket az oroszlán elé!" (angolból fordítva) Tertullianus, *Apológia*, 40. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Minél gyakrabban kaszáltok le minket, annál többen leszünk; a keresztények vére mag." (angolból fordítva) Tertullianus, *Apológia*, 50. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

9

„A kígyó pedig ravaszabb vala minden mezei vadnál, melyet az Úr Isten teremtett vala, és monda az asszonynak: Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek?" 1 Mózes 3:1 (Károli-fordítás). „Félek azonban, hogy a miként a kígyó a maga álnokságával megcsalta Évát, akként a ti gondolataitok is megrontatnak és eltávolodnak a Krisztus iránt való egyenességtől." 2 Korinthus 11:3 (Károli-fordítás). „Nem is csoda; hisz maga a Sátán is átváltoztatja magát világosság angyalává." 2 Korinthus 11:14 (Károli-fordítás). „Felkelvén azért másnapon jó reggel, áldozának égőáldozattal és hálaáldozattal is; azután leüle a nép enni és inni; azután felkelének játszani." 2 Mózes 32:6 (Károli-fordítás). „Se bálványimádók ne legyetek, mint azok közül némelyek, a mint meg van írva: Leüle a nép enni és inni, és felkelének játszani." 1 Korinthus 10:7 (Károli-fordítás). „Mikor pedig Sittimben lakozik vala Izráel, kezde a nép paráználkodni Moáb leányaival. Mert hívogaták a népet az ő isteneik áldozataira; és evék a nép, és imádá azoknak isteneit." 4 Mózes 25:1–2 (Károli-fordítás). „De van valami kevés panaszom ellened, mert vannak ott nálad, a kik a Bálám tanítását tartják, a ki Bálákot tanította, hogy vessen botránykövet az Izráel fiai elé, hogy egyenek a bálványáldozatokból, és paráználkodjanak." Jelenések 2:14 (Károli-fordítás). „Hanem mikor a Heródes születése napját ünnepelék, tánczola a Heródiás leánya ő előttük, és megtetszék Heródesnek; Azért

esküvéssel fogadá, hogy a mit kér, megadja néki. A leány pedig, anyja rábeszélésére, monda: Add ide nékem egy tálban a Keresztelő János fejét. És megszomorodék a király, de esküjéért és a vendégek miatt parancsolá, hogy adják oda. És elküldvén, fejét véteté Jánosnak a tömlöczben." Máté 14:6–10 (Károli-fordítás). „...egészen az ördög kedvéért rendelték el..." (angolból fordítva) Tertullianus, *A látványosságokról, avagy De Spectaculis*, 24. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Kezdetben a színház tulajdonképpen Venus temploma volt..." „Ez a két gonosz szellem esküvel szövetkezett egymással, mint a részegség és a bujaság pártfogói." (angolból fordítva) Tertullianus, *De Spectaculis*, 10. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „...a szemérmetlenség sajátos lakhelye...", ahol „semmi sincs becsben, csak az, ami máshol becstelen." (angolból fordítva) Tertullianus, *De Spectaculis*, 17. fejezet, ford. S. Thelwall, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 3. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Elragadtak a színjátékok is, tele nyomorúságaim ábrázolásával és tüzem táplálékával. Miért szeret az ember szomorkodni, amikor gyászos és tragikus jeleneteket néz, amelyeket ő maga semmiképpen sem akarna elszenvedni?" (angolból fordítva) Ágoston, *Vallomások* 3.2.2, ford. J. G. Pilkington, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. sorozat, 1. köt., szerk. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „...némelyek elhagytak minket, és otthagytak minket a lóverseny látványosságáért..." „...az ördög foglyaként hurcoltak el arra a látványosságra?" „...az ördög gyötri ezt a nyájat..." (angolból fordítva) Aranyszájú János, *A cirkuszi játékok és a színház ellen* (*Contra ludos et theatra*), ford. Mark Vermes (2012), közkincsként közzétéve, The Tertullian Project, tertullian.org. Az elvirai zsinaton „úgy határoztak, hogy a színészeket meg lehet keresztelni, de csak azzal a feltétellel, hogy felhagynak ezzel az életmóddal", az arles-i zsinaton (314) pedig „a theatricit és az agitatorest (a játékok színészeit és kocsihajtóit) kiközösítettnek nyilvánították." (angolból fordítva) Herbert Thurston, „Theatre", in: *The Catholic Encyclopedia*, 14. köt. (New York: Robert Appleton Company, 1912). „A mozgókép ereje abban áll, hogy élénk és konkrét képek által beszél." „A bűn alkalmai; a szenvedélyek dicsőítésével a gonosz útjaira csábítják a fiatalokat." „...a mozgókép ne legyen többé a romlás iskolája." (angolból fordítva) XI. Piusz, *Vigilanti Cura*, enciklika a mozgóképről, 1936. június 29. (Vatikánváros: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va.

10

Péter szeme Krisztuson, majd a viharon

„Péter pedig felelvén néki, monda: Uram, ha te vagy, parancsolj, hogy hozzád mehessek a vizeken. Ő pedig monda: Jövel! És Péter kiszállván a hajóból, jár vala a vizeken, hogy Jézushoz menjen. De látva a nagy szelet, megrémüle; és a mikor kezd vala merülni, kiálta, mondván: Uram, tarts meg engem! Jézus pedig azonnal kinyújtván kezét, megragadá őt, és monda néki: Kicsinyhitű, miért kételkedél?" Máté 14:28–31 (Károli-fordítás). „Annakokáért mi is, kiket a bizonyságoknak ily nagy fellege vesz körül, félretéve minden akadályt és a megkörnyékező bűnt, kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdő tért. Nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére Jézusra, a ki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbjára ült." Zsidók 12:1–2 (Károli-fordítás).

Pál a világiasságról és a keresztről

„Mert sokan járnak másképen, kik felől sokszor mondtam néktek, most pedig sírva is mondom, hogy a Krisztus keresztjének ellenségei; Kiknek végök veszedelem, kiknek Istenök az ő hasok, és a kiknek dicsőségök az ő gyalázatukban van, kik mindig a földiekkel törődnek." Filippi 3:18–19 (Károli-fordítás). „Atyámfiai, én enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna: De egyet cselekszem, azokat, a melyek hátam megett vannak, elfelejtvén, azoknak pedig, a melyek előttem vannak, nékik dőlvén, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára." Filippi 3:13–14 (Károli-fordítás). „Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, a ki által nékem megfeszíttetett a világ, és én is a világnak." Galata 6:14 (Károli-fordítás). „Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak ti köztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettről." 1 Korinthus 2:2 (Károli-fordítás). „Annakokáért ha feltámadtatok a Krisztussal, az odafelvalókat keressétek, a hol a Krisztus van, az Istennek jobbján ülvén, Az odafelvalókkal törődjetek, nem a földiekkel." Kolossé 3:1–2 (Károli-fordítás). „És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata." Róma 12:2 (Károli-fordítás). „Mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók." 2 Korinthus 4:18 (Károli-fordítás). „Mert Démás engem elhagyott, e jelen való világhoz ragaszkodván..." 2 Timóteus 4:10 (Károli-fordítás). „Egy harczos sem elegyedik bele az élet dolgaiba; hogy tessék annak, a ki őt harczossá avatta." 2 Timóteus 2:4 (Károli-fordítás). „... hogy meg ne csaljon minket a Sátán: Mert jól ismerjük az ő szándékait." 2 Korinthus 2:10–11 (Károli-fordítás).

János és Jakab a világ szeretetéről

„Ne szeressétek a világot, se azokat, a mik a világban vannak. Ha valaki a világot szereti, nincs meg abban az Atya szeretete. Mert mindaz, a mi a világban van, a test kívánsága, és a szemek kívánsága, és az élet kérkedése nem az Atyától van, hanem a világból. És a világ elmúlik, és annak kívánsága is; de a ki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké." 1 János 2:15–17 (Károli-fordítás). „Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-é, hogy a világ barátsága ellenségeskedés az Istennel? A ki azért e világ barátja akar lenni, az Isten ellenségévé lesz." Jakab 4:4 (Károli-fordítás).

Krisztus intelmei

„...Távozz tőlem Sátán; bántásomra vagy nékem; mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra." Máté 16:23 (Károli-fordítás). „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol a rozsda és a moly megemészti, és a hol a tolvajok kiássák és ellopják; Hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket mennyben, a hol sem a rozsda, sem a moly meg nem emészti, és a hol a tolvajok ki nem ássák, sem el nem lopják. Mert a hol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is." Máté 6:19–21 (Károli-fordítás). „Senki sem szolgálhat két úrnak. Mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik és a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak." Máté 6:24 (Károli-fordítás). „Hanem keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát; és ezek mind megadatnak néktek." Máté 6:33 (Károli-fordítás). „A mely pedig a tövisek közé esett, ez az, a ki hallja az ígét, de e világnak gondja és a gazdagságnak csalárdsága elfojtja az ígét, és gyümölcsöt nem terem." Máté 13:22 (Károli-fordítás). „És a melyik a tövis közé esett, ezek azok, a kik hallották, de elmenvén, az élet gondjaitól, és gazdagságától és gyönyörűségeitől megfojtatnak, és gyümölcsöt nem teremnek." Lukács 8:14 (Károli-fordítás). „De vigyázzatok magatokra, hogy valamikor meg ne nehezedjék a ti szívetek dobzódásnak, részegségnek és ez élet

gondjainak miatta, és váratlanul reátok ne jőjjön az a nap:" Lukács 21:34 (Károli-fordítás). „...Mártha, Mártha, szorgalmas vagy és sokra igyekezel: De egy a szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle." Lukács 10:41–42 (Károli-fordítás). „Mert a miképen az özönvíz előtt való napokban esznek és isznak vala, házasodnak és férjhez mennek vala, mind ama napig, a melyen Noé a bárkába méne. És nem vesznek vala észre semmit, mígnem eljöve az özönvíz és mindnyájukat elragadá: akképen lesz az ember Fiának eljövetele is." Máté 24:38–39 (Károli-fordítás). „...Valaki az eke szarvára veti kezét, és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára." Lukács 9:62 (Károli-fordítás). „És mindnyájan egyenlőképen kezdék magokat mentegetni. Az első monda néki: Szántóföldet vettem, és ki kell mennem, hogy azt meglássam; kérlek téged, ments ki engem! És másik monda: Öt iga ökröt vettem, és elmegyek, hogy azokat megpróbáljam; kérlek téged, ments ki engem! A másik pedig monda: Feleséget vettem, és azért nem mehetek." Lukács 14:18–20 (Károli-fordítás). „Emlékezzetek Lót feleségére!" Lukács 17:32 (Károli-fordítás). „És hátra tekinte az ő felesége, és sóbálványnyá lőn." 1 Mózes 19:26 (Károli-fordítás). „...Így nem birtatok vigyázni velem egy óráig sem!? Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek; mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen." Máté 26:40–41 (Károli-fordítás). „Ne is aludjunk azért, mint egyebek, hanem legyünk éberek és józanok." 1 Thesszalonika 5:6 (Károli-fordítás).

Figyelmük máshol járt, amikor az ellenség lecsapott

„De mikor az emberek alusznak vala, eljöve az ő ellensége és konkolyt vete a búza közé, és elméne." Máté 13:25 (Károli-fordítás). „Lőn pedig az esztendő fordulásakor, mikor a királyok hadba szoktak menni, elküldé Dávid Joábot és az ő szolgáit ő vele, és mind az egész Izráelt, hogy elveszessék az Ammon fiait, és megszállják Rabba városát; Dávid pedig Jeruzsálemben maradt. És lőn estefelé, mikor felkelt Dávid az ő ágyából, és a királyi palota tetején sétála: láta a tetőről egy asszonyt fürdeni, ki igen szép termetű vala." 2 Sámuel 11:1–2 (Károli-fordítás). „És elaltatta őt az ő térdein, és előhívott egy férfiút, és lenyíratta az ő fejének hét fonatékát, és kezdé őt kínozni. És eltávozott tőle az ő ereje." Bírák 16:19 (Károli-fordítás). „Belsazár király nagy lakomát szerze az ő ezer főemberének, és az ezer előtt bort ivék. Borozás közben mondá Belsazár, hogy hozzák elő az arany és ezüst edényeket, a melyeket elvive Nabukodonozor, az ő atyja a jeruzsálemi templomból, hogy igyanak azokból a király és az ő főemberei, az ő feleségei és az ő ágyasai. Akkor előhozák az arany edényeket, a melyeket elvivének az Isten házának templomából, mely Jeruzsálemben vala, és ivának azokból a király és az ő főemberei, az ő feleségei és az ő ágyasai. Bort ivának, és dicsérék az arany-, ezüst-, ércz-, vas-, fa- és kőisteneket. Abban az órában emberi kéznek ujjai tünének fel, és írának a gyertyatartóval szemben a király palotájának meszelt falán, és a király nézé azt a kézfejet, a mely ír vala." Dániel 5:1–5 (Károli-fordítás). „Ugyanazon az éjszakán megöleték Belsazár, a Káldeusok királya." Dániel 5:30 (Károli-fordítás). „Ideje-é néktek, hogy ti mennyezetes házakban lakozzatok, holott ez a ház romban áll? Most azért ezt mondja a Seregeknek Ura: Gondoljátok meg jól a ti útaitokat! Sokat vetettetek, de keveset takartok; esztek, de meg nem elégesztek; isztok, de meg nem részegesztek; ruházkodtok, de meg nem melegesztek, a bérlő is lyukas zacskóra bérel." Aggeus 1:4–6 (Károli-fordítás). „De a gyülevész nép, a mely köztök vala, kívánságba esék, és Izráel fiai is újra síránkozni kezdének, és mondának: Kicsoda ád nékünk húst ennünk? Visszaemlékezünk a halakra, a melyeket ettünk Égyiptomban ingyen, az ugorkákra és dinnyékre, a párhagymákra, vereshagymákra és a foghagymákra. Most pedig a mi lelkünk eleped, mindennek híjával lévén; szemünk előtt nincs egyéb mint manna." 4 Mózes 11:4–6 (Károli-fordítás). „Tudniillik a belopózkodott hamis atyafiakért, a kik alattomban közénk jöttek, hogy kikémleljék a mi szabadságunkat, melylyel bírunk a Krisztus Jézusban, hogy

minket szolgákká tegyenek…” Galata 2:4 (Károli-fordítás). „Mert belopózkodtak valami emberek, a kik régen előre beírattak ezen ítéletre, istentelenek, kik a mi Istenünknek kegyelmét bujálkodásra fordítják, és az egyedüli Urat, az Istent, és a mi Urunkat, a Jézus Krisztust megtagadják.” Júdás 4 (Károli-fordítás).

A tekintet rögzítése

„Fordítsd el az én szemeimet, hogy ne lássanak hiábavalóságot; a te útadon éltess engemet.” Zsoltárok 119:37 (Károli-fordítás). „A te szemeid előre nézzenek, és szemöldökid egyenest magad elé irányuljanak.” Példabeszédek 4:25 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„Manapság nem megyek a cirkuszba, hogy lássam, amint egy kutya nyulat kerget; de ha véletlenül a mezőn ilyen hajsza mellett haladok el, talán még valamely komoly gondolattól is elvon… Hogy van az, hogy amikor otthon ülök, egy legyeket fogó gyík vagy egy pók, amely a hálójába rohanó legyeket gúzsba köti, gyakran lebilincsel?… akkor imádságaink gyakran félbeszakadnak és megzavarodnak általa…” (angolból fordítva) Ágoston, *Vallomások* 10.35.57, ford. J. G. Pilkington, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. sorozat, 1. köt., szerk. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886).

11

„Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem. Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, a melyek fenn az égben, vagy a melyek alant a földön, vagy a melyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened, féltőn- szerető Isten vagyok, a ki megbüntetem az atyák vétkét a fiakban, harmad és negyediziglen, a kik engem gyűlölnek.” 2 Mózes 20:3–5 (Károli-fordítás). „Felelének Sidrák, Misák és Abednégó, és mondának a királynak: Oh Nabukodonozor! Nem szükség erre felelnünk néked. Ímé, a mi Istenünk, a kit mi szolgálunk, ki tud minket szabadítani az égő, tüzes kemenczéből, és a te kezedből is, oh király, kiszabadít minket. De ha nem tenné is, legyen tudtodra, oh király, hogy mi a te isteneidnek nem szolgálunk, és az arany állóképet, a melyet felállíttatál, nem imádjuk.” Dániel 3:16–18 (Károli-fordítás). „Egy kitűzött napon pedig Heródes királyi ruhájába felöltözve és székibe ülve nyilvánosan szóla hozzájuk. A nép pedig felkiálta: Isten szava ez és nem emberé. És azonnal megveré őt az Úrnak angyala, azért, hogy nem az Istennek adá a dicsőséget; és a férgektől megemésztetvén, meghala.” Apostolok cselekedetei 12:21–23 (Károli-fordítás). „És imádák a sárkányt, a ki a hatalmat adta a fenevadnak; és imádák a fenevadat, ezt mondván: Kicsoda hasonló e fenevadhoz? kicsoda viaskodhatik ő vele?” Jelenések 13:4 (Károli-fordítás). „És adaték néki, hogy a fenevad képébe lelket adjon, hogy a fenevad képe szóljon is, és azt mívelje, hogy mindazok, a kik nem imádják a fenevad képét, megölessenek,” Jelenések 13:15 (Károli-fordítás). „Azért szerelmeseim, kerüljétek a bálványimádást.” 1 Korinthus 10:14 (Károli-fordítás). „Fiacskáim, oltalmazzátok meg magatokat a bálványoktól. Ámen!” 1 János 5:21 (Károli-fordítás). „Mondának néki: A császáré. Akkor monda nékik: Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek.” Máté 22:21 (Károli-fordítás). „Mi rossz van abban, ha azt mondod: Úr a császár, és áldozatot mutatsz be…” (angolból fordítva) *Polikárp vértanúsága*, 8. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Esküdj a császár szerencséjére; térj meg, és mondd: Pusztuljanak az ateisták!” … „Nyolcvanhat éve szolgálom őt, és soha semmi bántódást nem tett

velem…” (angolból fordítva) *Polikárp vértanúsága*, 9. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

Egy római helytartó feljegyzése (ókori, nem keresztény forrás)

„Akik tagadták, hogy keresztények vagy azok lettek volna, amikor az általam előmondott szavakkal segítségül hívták az isteneket, tömjénnel és borral imádkoztak képmásodhoz, amelyet e célból az istenek szobraival együtt hozattam elő, továbbá megátkozták Krisztust – amire, mint mondják, azokat, akik valóban keresztények, semmivel sem lehet rákényszeríteni…” (angolból fordítva) Ifjabb Plinius, *Levelek* 10.96, Traianus császárnak (Kr. u. 112 körül), angol fordítás James J. O’Donnell közzétételében, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (a fordítót az oldal nem nevezi meg).

12

„A ki ember-vért ont, annak vére ember által ontassék ki; mert Isten a maga képére teremté az embert.” 1 Mózes 9:6 (Károli-fordítás). „Ne ölj.” 2 Mózes 20:13 (Károli-fordítás). „E hat dolgot gyűlöli az Úr, és hét dolog útálat az ő lelkének: A kevély szemek, a hazug nyelv, és az ártatlan vért ontó kezek…” Példabeszédek 6:16–17 (Károli-fordítás). „És feláldozák fiaikat és leányaikat az ördögöknek, És ártatlan vért ontának: fiaik és leányaik vérét, a kiket Kanaán bálványainak áldoztak, és megfertőzteték a föld öldökléssel.” Zsoltárok 106:37–38 (Károli-fordítás). „Azért, mert elhagytak engem, és idegenné tették e helyet, és idegen isteneknek áldoztak benne, a kiket sem ők nem ismertek, sem atyáik, sem Júda királyai, és eltöltötték e helyet ártatlan vérrel; És magaslatokat építének a Baálnak, hogy megégessék fiaikat a tűzben, égőáldozatul a Baálnak, a mit én nem parancsoltam, sem nem rendeltem, és a mire nem is gondoltam.” Jeremiás 19:4–5 (Károli-fordítás). „Bizony te alkottad veséimet, te takargattál engem anyám méhében. Magasztallak, hogy csodálatosan megkülönböztettél. Csodálatosak a te cselekedeteid! és jól tudja ezt az én lelkem. Nem volt elrejtve előtted az én csontom, mikor titokban formáltattam és idomíttattam, mintegy a föld mélyében. Látták szemeid az én alaktalan testemet, és könyvedben ezek mind be voltak írva: a napok is, a melyeken formáltatni fognak; holott egy sem volt még meg közülök.” Zsoltárok 139:13–16 (Károli-fordítás). „Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek, és mielőtt az anyaméhből kijövél, megszenteltelek; prófétának rendeltelek a népek közé.” Jeremiás 1:5 (Károli-fordítás). „…ne öld meg a gyermeket magzatelhajtással, és ne öld meg azt, ami megszületett…” (angolból fordítva) *Didakhé*, 2. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 7. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „Házasodnak, mint [mások] mind; gyermekeket nemzenek; de utódaikat nem pusztítják el.” (angolból fordítva) *Levél Diognétoszhoz*, 5. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „És ha azt mondjuk, hogy azok az asszonyok, akik szereket használnak a magzat elhajtására, gyilkosságot követnek el, és számot kell adniuk Istennek a magzatelhajtásért, milyen elv alapján követnénk el gyilkosságot?” (angolból fordítva) Athénagorasz, *Könyörgés a keresztényekért*, 35. fejezet, ford. B. P. Pratten, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 2. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

13

„Lőn pedig, hogy mikor megvídámult az ő szívök, mondának: Hívjátok Sámsont, hadd játszék előttünk. És előhívák Sámsont a fogházból, és játszék ő előttük, és az oszlopok közé állították őt.” Bírák 16:25 (Károli-fordítás).

„Mert úgy vélem, hogy az Isten minket, az apostolokat, utolsókul állított, mintegy halálra szántakul: mert látványossága lettünk a világnak, úgy angyaloknak, mint embereknek." 1 Korinthus 4:9 (Károli-fordítás). „Emlékezzetek pedig vissza a régebbi napokra, a melyekben, minekutána megvilágosíttattatok, sok szenvedésteljes küzdelmet állottatok ki, Midőn egyfelől gyalázásokkal és nyomorgattatásokkal nyilvánosság elé hurczoltak titeket, másfelől társai lettetek azoknak, a kik így jártak." Zsidók 10:32–33 (Károli-fordítás). „Honorius, aki Európa birodalmát örökölte, véget vetett a gladiátorviadaloknak, amelyeket régóta tartottak Rómában. Erre a következő körülmény adott alkalmat. Egy Telemakhosz nevű ember aszketikus életre adta magát. Keletről indult el, és ezért ment Rómába. Ott, amikor az utálatos látványosságot rendezték, ő maga bement a stadionba, és lelépve az arénába, megpróbálta megállítani azokat, akik egymás ellen forgatták fegyvereiket. A mészárlás nézői felháborodtak, és a véres tetteken gyönyörködő démon őrjöngő dühétől indíttatva halálra kövezték a békeszerzőt. Amikor a csodálatra méltó császár ezt megtudta, Telemakhoszt a győzedelmes vértanúk sorába számlálta, és véget vetett annak az istentelen látványosságnak." (angolból fordítva) Theodorétosz, *Egyháztörténet* 5.26, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 3. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1892). „Mert amint meglátta azt a vért, valami vadságot szívott magába vele; és nem fordult el, hanem odaszegezte tekintetét, öntudatlanul itta magába az őrületet, gyönyörködött a bűnös viadalban, és megrészegült a véres mulatságtól." (angolból fordítva) Ágoston, *Vallomások* 6.8.13, ford. J. G. Pilkington, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. sorozat, 1. köt., szerk. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „Mi azonban, mivel úgy tartjuk, hogy egy ember kivégzését nézni nagyjából ugyanaz, mint megölni őt, lemondtunk az ilyen látványosságokról." (angolból fordítva) Athénagorasz, *Könyörgés a keresztényekért*, 35. fejezet, ford. B. P. Pratten, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 2. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

14

„Így szól az Úr: Három bűne miatt az Izráelnek, sőt négy miatt, nem fordítom el; mert pénzért adták el az igazat, a szegényt pedig egy öltő saruért. A kik a föld porát áhítják a szegények fejére, és a nyomorultak útját elfordítják. Fiú és az atyja egy leányhoz járnak, hogy megfertőztessék az én szent nevemet." Ámós 2:6–7 (Károli-fordítás). „Annakokáért, mivelhogy tiportátok a szegényt és gabona-ajándékot vesztek tőle: bár faragott kőből építtetek házakat, de nem lakoztok azokban, bár gyönyörűséges szőlőket plántáltok, de nem isztok azoknak borából. Mert tudom, hogy sok a ti bűnötök, és nagyok a ti vétkeitek! Igazak nyomorgatói, váltságdíj-szedők vagytok; és elnyomják a szegényeket a kapuban!" Ámós 5:11–12 (Károli-fordítás). „A ki elnyomja a szegényt, gyalázattal illeti annak teremtőjét; az pedig tiszteli, a ki könyörül a szűkölködőn." Példabeszédek 14:31 (Károli-fordítás). „Ne rabold ki a szegényt, mert szegény ő; és meg ne rontsd a nyomorultat a kapuban; Mert az Úr forgatja azoknak ügyét, és az ő kirablóik életét elragadja." Példabeszédek 22:22–23 (Károli-fordítás). „Az Úr törvénybe megy népe véneivel és fejedelmivel: Hiszen ti lelegeltétek a szőlőt, szegénytől rablott marha van házaitokban: Mi dolog, hogy népemet összezúzzátok, és a szegények orczáját összetöritek? ezt mondja az Úr, a seregeknek Ura." Ézsaiás 3:15–16 (Károli-fordítás). „Nosza immár ti gazdagok, sírjatok, jajgatván a ti nyomorúságaitok miatt, a melyek elkövetkeznek reátok. Gazdagságotok megrothadt, és a ruháitokat moly ette meg; Aranyotokat és ezüstötöket rozsda fogta meg, és azok rozsdája bizonyság ellenetek, és megemészti a ti testeteket, mint a tűz. Kincset gyűjtöttetek az utolsó napokban! Ímé a ti mezőiteket learató munkások bére, a mit ti elfogtatok, kiált. És az aratók kiáltásai eljutottak a Seregek Urának füleihez." Jakab 5:1–4 (Károli-fordítás). „A kik pedig meg akarnak

gazdagodni, kísértetbe meg tőrbe és sok esztelen és káros kívánságba esnek, melyek az embereket veszedelembe és romlásba merítik. Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme: mely után sóvárogván némelyek eltévelyedtek a hittől, és magokat általszegezték sok fájdalommal." 1 Timóteus 6:9–10 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„Ne fordulj el attól, aki szükséget szenved, hanem mindenben osztozz testvéreddel..." (angolból fordítva) *Didakhé*, 4. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 7. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „Földek helyett tehát vásároljatok meggyötört lelkeket, ki-ki amint képes, és látogassátok meg az özvegyeket és az árvákat, és ne feledkezzetek meg róluk; és gazdagságotokat és minden javatokat, amelyeket az Úrtól kaptatok, ilyen földekre és házakra fordítsátok. Mert azért tett gazdaggá titeket a Mester, hogy ezeket a szolgálatokat teljesítsétek neki..." (angolból fordítva) *Hermász Pásztora*, 1. példabeszéd, ford. F. Crombie, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 2. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

Pápai dokumentumok

„Bárkit megfosztani a neki járó bértől nagy bűn, amely az ég bosszúálló haragjáért kiált." (angolból fordítva) XIII. Leó, *Rerum Novarum*, enciklika a tőkéről és a munkáról, 1891. május 15., 20. pont (Vatikánváros: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va. Ugyanebben a pontban az enciklika elítél minden olyan törekvést, amely „nyereségért nyomást gyakorol a szűkölködőkre és a nincstelenekre", és kimondja, hogy „a más ember szükségéből hasznot húzni" „minden emberi és isteni törvény elítéli." (angolból fordítva) Uo.

15

„A ki embert lop, és eladja azt, vagy kezében kapják, halállal lakoljon." 2 Mózes 21:16 (Károli-fordítás). „Hogyha rajtakapnak valakit, a ki embert lop az ő atyjafiai közül, Izráel fiai közül, és hatalmaskodik rajta, vagy eladja azt: haljon meg az a tolvaj. Így tisztítsd ki a gonoszt te közüled." 5 Mózes 24:7 (Károli-fordítás). „Tudván azt, hogy a törvény nem az igazért van, hanem a törvénytaposókért és engedetlenekért, az istentelenekért és bűnösökért, a latrokért és fertelmesekért, az atya- és anyagyilkosokért, emberölőkért. Paráznákért, férfifertőztetőkért, emberrablókért, hazugokért, hamisan esküvőkért, és a mi egyéb csak az egészséges tudománynyal ellenkezik..." 1 Timóteus 1:9–10 (Károli-fordítás). „A föld kalmárai is siratják és jajgatják őt, mert az ő árúikat immár senki nem veszi; Arany és ezüst, és drágakő és gyöngy, és gyolcs és bíbor, és selyem és skárlátczikkeket; és minden thinfát és minden elefántcsontedényt, és drágafából és rézből és vasból és márványkőből csinált minden edényt; És fahajat és illatszereket, és kenetet és tömjént, és bort és olajat, és zsemlyelisztet és gabonát, és barmokat és juhokat, és lovakat és kocsikat, és rabokat és emberek lelkeit." Jelenések 18:11–13 (Károli-fordítás). „Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban." Galata 3:28 (Károli-fordítás). „Nem úgy immár mint szolgát, hanem szolgánál nagyobbat, mint szeretett atyafit, kiváltképen nékem, mennyivel inkább pedig néked, mind testben, mind az Úrban." Filemon 1:16 (Károli-fordítás). „»Szereztem szolgákat és szolgálóleányokat.« Rabszolgaságra ítélsz olyan emberi lényeket, akiknek természete szabad, és akiket a szabad akarat jellemez. ... Hány obulusra becsülted Isten képmását?" (angolból fordítva) Nüsszai Gergely, *Homíliák a Prédikátor könyvéről* 4, ford. Andrew Maguire, Early Church Texts (earlychurchtexts.com).

16

„Ne találtassék te közötted, a ki az ő fiát vagy leányát átvigye a tűzön, se jövendőmondó, se igéző, se jegymagyarázó, se varázsló; Se bűbájos, se ördöngősöktől tudakozó, se titok-fejtő, se halottidéző; Mert mind útálja az Úr, a ki ezeket míveli, és ez ilyen útálatosságokért űzi ki őket az Úr, a te Istened te előled." 5 Mózes 18:10–12 (Károli-fordítás). „Ne menjetek ígézőkhöz, és a jövendőmondókat ne tudakozzátok, hogy magatokat azokkal megfertőztessétek. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek." 3 Mózes 19:31 (Károli-fordítás). „És ha ezt mondják tinéktek: Tudakozzatok a halottidézőktől és a jövendőmondóktól, a kik sipognak és suttognak: hát nem Istenétől tudakozik-é a nép? az élőkért a holtaktól kell-é tudakozni?" Ézsaiás 8:19 (Károli-fordítás). „Mert, mint a varázslásnak bűne, olyan az engedetlenség; és bálványozás és bálványimádás az ellenszegülés. Mivel te megvetetted az Úrnak beszédét, ő is megvetett téged, hogy ne légy király." 1 Sámuel 15:23 (Károli-fordítás). „Sokan pedig azok közül, kik ördögi mesterségeket gyakoroltak, könyveiket összehordva, mindeneknek láttára megégetik vala. És összeszámlálák azoknak árát, és találák ötvenezer ezüstpénznek." Apostolok cselekedetei 19:19 (Károli-fordítás). „A testnek cselekedetei pedig nyilvánvalók, melyek ezek: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás. Bálványimádás, varázslás, ellenségeskedések, versengések, gyűlölködések, harag, patvarkodások, viszszavonások, pártütések, Irígységek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások és ezekhez hasonlók: melyekről előre mondom néktek, a miképen már ezelőtt is mondottam, hogy a kik ilyeneket cselekesznek, Isten országának örökösei nem lesznek." Galata 5:19–21 (Károli-fordítás). „A gyáváknak pedig és hitetleneknek, és útálatosoknak és gyilkosoknak, és paráznáknak és bűbájosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkővel égő tóban lesz, a mi a második halál." Jelenések 21:8 (Károli-fordítás). „Gyermekem, ne légy előjelek figyelője, mert az a bálványimádásba vezet; se ráolvasó, se csillagjós..." (angolból fordítva) *Didakhé*, 3. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 7. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „Akik a papsághoz vagy a klérushoz tartoznak, ne legyenek mágusok, ráolvasók, matematikusok vagy asztrológusok; és ne készítsenek úgynevezett amuletteket, amelyek saját lelkük láncai. Akik pedig ilyeneket viselnek, azokat megparancsoljuk kivetni az Egyházból." (angolból fordítva) Laodikeiai zsinat, 36. kánon, ford. Henry R. Percival, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 14. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900).

Katekizmus

„A jövendőmondás minden formáját el kell vetni: a Sátánhoz vagy a démonokhoz való folyamodást, a halottak megidézését vagy más gyakorlatokat, amelyekről tévesen azt gondolják, hogy »feltárják« a jövőt. A horoszkópok, az asztrológia, a tenyérjóslás, az előjelek és sorsok értelmezésének, a tisztánlátás jelenségeinek tanulmányozása és a médiumokhoz való folyamodás mind hatalomvágyat rejt az idő, a történelem és végső soron más emberek felett, valamint azt a kívánságot, hogy megnyerjék a rejtett hatalmakat. Ellentmondanak annak a tiszteletnek, megbecsülésnek és szerető félelemnek, amellyel egyedül Istennek tartozunk." (angolból fordítva) *Catechism of the Catholic Church*, 2. kiad. (Vatikánváros: Libreria Editrice Vaticana, 1997), 2116. pont.

17

„Akkor szóla az Úr Thesbites Illésnek, mondván: Kelj fel, és menj Akhábnak, az Izráelbeli királynak eleibe, a ki Samariában lakik, ímé ott van a Nábót szőlőjében, a melybe lement, hogy azt elfoglalja; És szólj néki, ezt mondván: Így szól az Úr: Nemde megölted-é és nemde el is foglaltad-é? És szólj néki, mondván: Ezt mondja az Úr:

Ugyanazon a helyen, a hol felnyalták az ebek Nábót vérét, ebek nyalják fel a te véredet is!" 1 Királyok 21:17–19 (Károli-fordítás). „Előljárói ő közepette mint a ragadományt ragadozó farkasok: vért ontani, a lelkeket elveszteni, hogy nyerekedhessenek nyereséggel." Ezékiel 22:27 (Károli-fordítás). „És mondám én: Halljátok, kérlek, Jákób fejedelmei és Izráel házának vezérei: Nem a ti tisztetek-é tudni az ítéletet?! Ti, kik gyűlölitek a jót és kedvelitek a gonoszt! A kik levonszátok róluk bőrüket és csontjaikról az ő húsokat! A kik megeszik az én népemnek húsát, és lenyúzzák róluk bőrüket, és összetörik csontjaikat, és feldarabolják, akár csak a fazékba, és mint húst a tálba." Mikeás 3:1–3 (Károli-fordítás). „A föld királyai felkerekednek és a fejedelmek együtt tanácskoznak az Úr ellen és az ő felkentje ellen: Szaggassuk le az ő bilincseiket, és dobjuk le magunkról köteleiket! Az egekben lakozó neveti, az Úr megcsúfolja őket." Zsoltárok 2:2–4 (Károli-fordítás). „Ha tehát az igazságosságot elvesszük, mi más az ország, mint nagy rablás?" (angolból fordítva) Ágoston, *Isten városáról* 4.4, ford. Marcus Dods, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 1. sorozat, 2. köt., szerk. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1887). „Nem merem bemutatni az áldozatot, ha jelen akarsz lenni." (angolból fordítva) Milánói Ambrus, 51. levél, 13., Theodosius császárnak, ford. H. de Romestin, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 10. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896).

18

„Mikor pedig látta Simon, hogy az apostolok kézrátétele által adatik a Szent Lélek, megkínálá őket pénzzel, Mondván: Adjátok nékem is ezt a hatalmat, hogy valakire vetem kezeimet, Szent Lelket vegyen. De Péter monda néki: A te pénzed veled együtt veszszen el, mivel azt gondoltad, hogy az Istennek ajándéka pénzen megvehető. Nincsen néked részed, sem örökséged e dologban, mert a te szíved nem igaz az Isten előtt." Apostolok cselekedetei 8:18–21 (Károli-fordítás). „Embernek fia! prófétálj Izráel pásztorai felől, prófétálj és mondjad nékik, a pásztoroknak: Így szól az Úr Isten: Jaj Izráel pásztorainak, a kik önmagokat legeltették! Avagy nem a nyájat kell-é legeltetni a pásztoroknak? A tejet megettétek, és a gyapjúval ruházkodtatok, a hízottat megöltétek; a nyájat nem legeltettétek. A gyöngéket nem erősítettétek, és a beteget nem gyógyítottátok, s a megtöröttet nem kötözgettétek, s az elűzöttet vissza nem hoztátok és az elveszettet meg nem kerestétek, hanem keményen és kegyetlenül uralkodtatok rajtok;" Ezékiel 34:2–4 (Károli-fordítás). „Kiknek fejedelmei ajándékért ítélnek, és papjaik jutalomért tanítanak, és prófétáik pénzért jövendölnek, és mégis az Úrra támaszkodnak, mondván: Avagy nincsen-é közöttünk az Úr?! Nem következik mi reánk veszedelem!" Mikeás 3:11 (Károli-fordítás). „Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömest; sem nem rút nyerészkedésből, hanem jóindulattal; Sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyájnak." 1 Péter 5:2–3 (Károli-fordítás). „Mert szükséges, hogy a püspök feddhetetlen legyen, mint Isten sáfára; nem akaratos, nem haragos, nem részeges, nem verekedő, nem rút nyerészkedő..." Titusz 1:7 (Károli-fordítás). „És beméne Jézus az Isten templomába, és kiűzé mindazokat, a kik árulnak és vásárolnak vala a templomban; és a pénzváltók asztalait és a galambárusok székeit felforgatá. És monda nékik: Meg van írva: Az én házam imádság házának mondatik. Ti pedig azt latroknak barlangjává tettétek." Máté 21:12–13 (Károli-fordítás). „Mivel sokan, akik a klérus soraiba vétettek fel, a kapzsiságot és a nyereségvágyat követve elfelejtették az isteni Írást, amely azt mondja: »Pénzét nem adta uzsorára«, és pénzkölcsönzéskor az összeg századrészét kérik [havi kamatként], a szent és nagy zsinat igazságosnak tartja, hogy ha e rendelkezés után bárkiről kiderül, hogy uzsorát szed, akár titkos ügylet útján, akár másként, például az egész és még a fele követelésével, vagy bármilyen más fortéllyal a rút nyereségért, azt mozdítsák el a klérusból, és nevét töröljék a névsorból." (angolból fordítva) I.

nikaiai zsinat (325), 17. kánon, ford. Henry R. Percival, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 14. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900). „Ha valamely püspök pénzért végez szentelést, és az eladhatatlan kegyelmet áruba bocsátja, és pénzért szentel püspököt, korepiszkoposzt, presbitert vagy diakónust vagy valakit a klérushoz számítottak közül; vagy pénzért nevez ki gazdasági vezetőt, jogi tisztviselőt vagy gondnokot, vagy egyáltalán bármely más egyházi személyt személyes rút nyereségért, [veszítse el] az, aki ezt megkísérelte, és rábizonyították, a saját rangját…" (angolból fordítva) Khalkédóni zsinat (451), 2. kánon, in: *Decrees of the Ecumenical Councils*, szerk. Norman P. Tanner, 1. köt. (London: Sheed & Ward; Washington, DC: Georgetown University Press, 1990), a papalencyclicals.net közlése szerint. (Az online szövegben „led him" áll; szögletes zárójelben javítva.)

19

„Kérlek azonban titeket atyámfiai, a mi Urunk Jézus Krisztus nevére, hogy mindnyájan egyképen szóljatok és ne legyenek köztetek szakadások, de legyetek teljesen egyek ugyanazon értelemben és ugyanazon véleményben." 1 Korinthus 1:10 (Károli-fordítás). „De nemcsak ő érettök könyörgök, hanem azokért is, a kik az ő beszédökre hisznek majd én bennem; Hogy mindnyájan egyek legyenek; a mint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhigyje a világ, hogy te küldtél engem." János 17:20–21 (Károli-fordítás). „Igyekezvén megtartani a Lélek egységét a békességnek kötelében. Egy a test és egy a Lélek, miképen elhívatástoknak egy reménységében hívattatok el is; Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség; Egy az Isten és mindeneknek Atyja, a ki mindeneknek felette van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik." Efézus 4:3–6 (Károli-fordítás). „Mert még testiek vagytok; mert a mikor írigykedés, versengés és visszavonás van köztetek, vajjon nem testiek vagytok- é és nem ember szerint jártok-é?" 1 Korinthus 3:3 (Károli-fordítás). „Miért van köztetek viszálykodás, zavargás, megosztottság, szakadás és háború? … Miért osztjuk meg és szaggatjuk szét Krisztus tagjait, és támasztunk viszályt a saját testünk ellen, és jutottunk az őrületnek arra a fokára, hogy elfelejtjük: »egymásnak tagjai vagyunk«?" (angolból fordítva) Római Kelemen, *Első levél a korinthusiakhoz*, 46. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Nem lehet többé Isten az Atyja annak, akinek az Egyház nem az anyja." (angolból fordítva) Karthágói Ciprianusz, *A katolikus Egyház egységéről*, 6. szakasz, ford. Ernest Wallis, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 5. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „…az Úr Jézus Krisztus köntösét egyáltalán nem osztják meg és nem vágják szét, hanem egész ruhaként kapják meg, és sértetlen, osztatlan öltözetként birtokolják azok, akik Krisztus ruhájára sorsot vetnek…" (angolból fordítva) Karthágói Ciprianusz, *A katolikus Egyház egységéről*, 7. szakasz, ford. Ernest Wallis, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 5. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886).

20

„Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt; A ki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt." Máté 10:32–33 (Károli-fordítás). „Akkor nyomorúságra adnak majd benneteket, és megölnek titeket; és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért. És akkor sokan megbotránkoznak, és elárulják egymást, és gyűlölik egymást." Máté 24:9–10 (Károli-fordítás). „Monda pedig Péter: Ember, nem tudom, mit mondasz! És azonnal, mikor ő még beszélt, megszólalt a kakas. És hátra fordulván az Úr, tekinte Péterre. És megemlékezék Péter az Úr szaváról, a mint néki

mondta: Mielőtt a kakas szól, háromszor megtagadsz engem. És kimenvén Péter, keservesen síra." Lukács 22:60–62 (Károli-fordítás). „Az igaz pedig hitből él. És a ki meghátrál, abban nem gyönyörködik a lelkem. De mi nem vagyunk meghátrálás emberei, hogy elvesszünk, hanem hitéi, hogy életet nyerjünk." Zsidók 10:38–39 (Károli-fordítás). „Tudom a te dolgaidat, és hogy hol lakol, a hol a Sátán királyiszéke van; és az én nevemet megtartod, és az én hitemet nem tagadtad meg Antipásnak, az én hű bizonyságomnak napjaiban sem, a ki megöleték nálatok, a hol a Sátán lakik." Jelenések 2:13 (Károli-fordítás). „A fenyegető ellenség első szavaira a testvérek legnagyobb része azonnal elárulta hitét, és nem az üldözés rohama vetette le őket, hanem önkéntes elbukással maguk vetették le magukat." (angolból fordítva) Karthágói Ciprianusz, *Az elbukottakról*, 7. szakasz, ford. Ernest Wallis, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 5. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886). „Nem is várták meg, hogy elfogják őket, mielőtt felmentek, vagy hogy kihallgassák őket, mielőtt megtagadták. Maguktól futottak a piactérre..." (angolból fordítva) Karthágói Ciprianusz, *Az elbukottakról*, 8. szakasz, ford. Ernest Wallis, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 5. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886).

Egy római helytartó feljegyzése (ókori, nem keresztény forrás)

„Akik tagadták, hogy keresztények vagy azok lettek volna, amikor az általam előmondott szavakkal segítségül hívták az isteneket, tömjénnel és borral imádkoztak képmásodhoz, amelyet e célból az istenek szobraival együtt hozattam elő, továbbá megátkozták Krisztust – amire, mint mondják, azokat, akik valóban keresztények, semmivel sem lehet rákényszeríteni..." (angolból fordítva) Ifjabb Plinius, *Levelek* 10.96, Traianus császárnak (Kr. u. 112 körül), angol fordítás James J. O'Donnell közzétételében, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (a fordítót az oldal nem nevezi meg).

21

„Ha valaki hallja az ígét a mennyeknek országáról és nem érti, eljő a gonosz és elkapja azt, a mi annak szívébe vettetett vala. Ez az, a mely az útfélre esett." Máté 13:19 (Károli-fordítás). „Az útfélen valók pedig azok, a kiknek hintik az ígét, de mihelyest hallják, azonnal eljő a Sátán és elragadja a szívökbe vetett ígét." Márk 4:15 (Károli-fordítás). „Ha mégis leplezett a mi evangyéliomunk, azoknak leplezett, a kik elvesznek: A kikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangyéliomának világosságát, a ki az Isten képe." 2 Korinthus 4:3–4 (Károli-fordítás). „Azért menni is akartunk hozzátok, kiváltképen én Pál, egyszer is, kétszer is, de megakadályozott minket a Sátán." 1 Thesszalonika 2:18 (Károli-fordítás). „Elimás, az ördöngős azonban (mert így magyaráztatik az ő neve) ellenkezik vala velök, igyekezvén a tiszttartót elfordítani a hittől." Apostolok cselekedetei 13:8 (Károli-fordítás). „És monda nékem: Ne félj Dániel: mert az első naptól fogva, hogy szívedet adtad megértésre és sanyargatásra a te Istened előtt, meghallgattattak a te beszédid, és én a te beszédeid miatt jöttem. De Persiának fejedelme ellenem állott huszonegy napig, és ímé Mihály, egyike az előkelő fejedelmeknek, eljöve segítségemre, és én ott maradék a persa királyoknál; Jöttem pedig, hogy tudtodra adjam, a mi a te népedre az utolsó időkben következik: mert a látomás azokra a napokra szól." Dániel 10:12–14 (Károli-fordítás).

22

Az „Egyház” szó itt nemcsak a szervezett egyházakat jelenti, hanem az egyes hívőket is, akik egyenként Krisztus testének részei. „Mert a miképen a test egy és sok tagja van, az egy testnek tagjai pedig, noha sokan vannak, mind egy test, azonképen a Krisztus is. Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg.” 1 Korinthus 12:12–13 (Károli-fordítás). „Ti pedig a Krisztus teste vagytok, és tagjai rész szerint.” 1 Korinthus 12:27 (Károli-fordítás). „Azonképen sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai vagyunk.” Róma 12:5 (Károli-fordítás). „És mindeneket vetett az Ő lábai alá, és Őt tette mindeneknek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé, Mely az Ő teste, teljessége Ő néki, a ki mindeneket betölt mindenekkel.” Efézus 1:22–23 (Károli-fordítás). „És Ő a feje a testnek, az egyháznak: a ki a kezdet, elsőszülött a halottak közül; hogy mindenekben Ő legyen az első;” Kolossé 1:18 (Károli-fordítás). „Ti magatok is mint élő kövek épüljetek fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozzatok, a melyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által.” 1 Péter 2:5 (Károli-fordítás).

A korai Egyház

„Ahol a püspök megjelenik, ott legyen a sokaság [a nép] is; amint ahol Jézus Krisztus van, ott van a katolikus Egyház.” (angolból fordítva) Antiochiai Ignác, *A szmirnaiakhoz*, 8. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

23

„Mert ha e mostani időben te hallgatsz, másunnan lészen könnyebbségök és szabadulások a zsidóknak; te pedig és atyád háza elvesztek. És ki tudja, talán e mostani időért jutottál királyságra?” Eszter 4:14 (Károli-fordítás). „Az Izsakhár fiai közül, a kik felismerék az idő alkalmatos voltát, hogy tudnák, mit kellene Izráelnek cselekednie...” 1 Krónika 12:32 (Károli-fordítás). „...Képmutatók, az ég ábrázatját meg tudjátok ítélni, az idők jeleit pedig nem tudjátok?” Máté 16:3 (Károli-fordítás). „Kiálts teljes torokkal, ne kíméld; mint trombita emeld fel hangodat, és hirdesd népemnek bűneiket, és Jákób házának vétkeit.” Ézsaiás 58:1 (Károli-fordítás). „Embernek fia! őrállóul adtalak én téged Izráel házának, hogy ha szót hallasz számból, intsd meg őket az én nevemben.” Ezékiel 3:17 (Károli-fordítás). „Ha pedig az őrálló látja a fegyvert jőni, s nem fújja meg a trombitát, és a nép nem kap intést, és eljő a fegyver s utólér közülök valamely lelket, ez a maga vétke miatt éretett utól, de vérét az őrálló kezéből kérem elő.” Ezékiel 33:6 (Károli-fordítás).

24

Krisztus parancsa, hogy írjon a gyülekezeteknek

„...Én vagyok az Alfa és az Omega, az Első és Utolsó; és: A mit látsz, írd meg könyvben, és küldd el a hét gyülekezetnek, a mely Ázsiában van, Efézusban, Smirnában, Pergámumban, Thiatirában, Sárdisban, Filadelfiában és Laodiczeában.” Jelenések 1:11 (Károli-fordítás). Ez a legerősebb hivatkozás arra, hogy maga Krisztus parancsolja meg, hogy az írásokat egy régió meghatározott, egyenként megnevezett egyházainak küldjék el. Maga Krisztus jelzi, hogy nem minden közlést kell az egyetemes Egyház egészéhez intézni, hanem bizonyos különleges üzenetekre bizonyos egyházaknak bizonyos helyeken, bizonyos időkben van szükségük. „A kinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek...” Jelenések 2:7 (Károli-fordítás). A Szentírásnak ez a verse azt mutatja, hogy az egy

egyháznak címzett levél bizonyos kérdésekben mégis valamennyi egyházhoz szól. A Jelenések 1:11-re történt előző hivatkozás jelzi, hogy egyes üzenetek meghatározott egyházaknak szólnak meghatározott helyeken, meghatározott időkben. Ez a hivatkozás azt bizonyítja, hogy bár a Jelenések 1:11 parancsa érvényben van, a többi egyház is tanítást kaphat a hitben azon a tanításon keresztül, amely azoknak a meghatározott egyházaknak szól, amelyekhez a Jelenések 1:11 üzenetei intéztetnek. „Az Efézusbeli gyülekezet angyalának írd meg…" Jelenések 2:1 (Károli-fordítás). Itt Krisztus egyetlen egyházhoz szól. Krisztus adja a legfőbb mintát, amelyet mindnyájunknak követnünk kell, azoknak is közülünk, akik az egyházi rendben állnak. Ezért bizonyos írások egyes egyházaknak lesznek címezve.

Apostoli levelek régiók szerinti egyházakhoz

„Megírván azok keze által ezeket: Az apostolok, a vének, és az atyafiak az Antiókhiában, Siriában és Czilicziában levő, a pogányok közül való atyafiaknak üdvözletüket!" Apostolok cselekedetei 15:23 (Károli-fordítás). Ez bizonyítja azt a tényt, hogy a jeruzsálemi zsinat meghatározott régióknak címzett leveleket, és a püspök itt ezt a gyakorlatot vette át. „És a mint általmentek a városokon, meghagyák nékik, hogy tartsák meg a rendeléseket, melyeket végeztek a Jeruzsálemben levő apostolok és vének. A gyülekezetek azért erősödének a hitben, és gyarapodának számban naponként." Apostolok cselekedetei 16:4–5 (Károli-fordítás). Az Apostolok cselekedetei 16:4–5 az Apostolok cselekedetei 15:23 folytatása. Az Apostolok cselekedetei 15:23 azt mutatja, hogy a jeruzsálemi zsinat levelet ír egy meghatározott régió egyházainak. Az Apostolok cselekedetei 16:4 és 5 azt mutatja, hogy ugyanezeket a végzéseket azután városról városra vitték, és átadták a gyülekezeteknek. És feljegyzi, hogy ennek eredményeként a gyülekezetek jobban megerősödtek a hitben, és számban gyarapodtak. A jeruzsálemi zsinat által kiadott végzések nem maradtak Jeruzsálemben. Valóban elvitték őket azokhoz a gyülekezetekhez, amelyeknek szánták őket. A közléseket fogadó gyülekezetek táplálékot kaptak, megerősödtek a hitben, és számban gyarapodtak. Ez a célja a tíz királyság egyházaihoz intézett regionális írásoknak. Lényegében ez a két vers azt mutatja, hogy a regionális levélnek, amikor felolvasták az összegyűlt gyülekezeteknek, hatása volt. „És mikor felolvastatik nálatok e levél, cselekedjétek meg, hogy a laodiczeaiak gyülekezetében is felolvastassék, és hogy a Laodiczeából átveendő levelet ti is felolvassátok." Kolossé 4:16 (Károli-fordítás). A Szentírásnak ez a verse azt mutatja, hogy az egy gyülekezetnek címzett apostoli leveleket azután a szomszédos gyülekezetek között is körbeadták. „Kényszerítlek titeket az Úrra, hogy olvastassék fel e levél minden szent atyafi előtt." 1 Thesszalonika 5:27 (Károli-fordítás). Ez a hivatkozás azt mutatja, hogy egy bizonyos üzenetet esetleg egy meghatározott helyen lévő meghatározott egyháznak kell eljuttatni, és mégis egyidejűleg vonatkozik az Egyház többi részére is, amely a tíz királyságban szétszórtan él, és ugyanolyan fontos számára, bár talán nem annyira sürgős, mint a megszólított egyház számára.

Levelek a diaszpórában élő egyházakhoz

„Péter, Jézus Krisztusnak apostola, a Pontusban, Galátziában, Kappadóciában, Ázsiában és Bithiniában elszéledt jövevényeknek…" 1 Péter 1:1 (Károli-fordítás). A Szentírásnak ez a verse azt szemlélteti, hogy nem minden hívő vesz részt istentiszteleteken, és hogy egyesek szétszórtan élnek azokban a közösségekben, amelyekben laknak. Ezek az emberek, mivel hisznek Jézus Krisztusban, a mi Urunkban és Megváltónkban, éppúgy Krisztus testének részei, mint azok, akik istentiszteleteken vesznek részt. És ez az elsődleges oka annak, hogy a püspök a „diaszpórában élő

egyházakhoz" intézi közléseit. A Szentlélek minden hívőben benne van. Aki mást mond, a Szentlelket káromolja. „Jakab, Istennek és az Úr Jézus Krisztusnak szolgája, az elszórtan levő tizenkét nemzetségnek; üdvözletemet." Jakab 1:1 (Károli-fordítás). Ez példa az egész földkerekségen diaszpórában szétszórt egyetemes Egyházhoz intézett megszólításra. Egyetemes üzenet az egész Egyháznak. A tizenkét nemzetségre utal, míg az Ország Írástudójában a közlések a tíz királysághoz szólnak. Mindazonáltal precedenst teremt az egyházak világméretű megszólítására. Az egy régió egyházainak kifejezetten szóló megszólítás precedensét pedig a fenti jegyzetek már megalapozták.

A korai Egyház: egyháztól egyházhoz címzett levelek

„Isten Egyháza, amely Rómában tartózkodik, Isten Egyházának, amely Korinthusban tartózkodik, azoknak, akik elhívottak és megszenteltettek Isten akarata által, a mi Urunk Jézus Krisztus által: kegyelem néktek és békesség a mindenható Istentől Jézus Krisztus által, sokasodjék meg." (angolból fordítva) Római Kelemen, *Első levél a korinthusiakhoz*, köszöntés, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885). „Isten Egyháza, amely Szmirnában tartózkodik, Isten Egyházának, amely Philomeliumban tartózkodik, és a szent és katolikus Egyház minden gyülekezetének minden helyen: irgalom, békesség és szeretet az Atyaistentől és a mi Urunk Jézus Krisztustól sokasodjék meg." (angolból fordítva) *Polikárp vértanúsága*, köszöntés, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

25

„És helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, bizonyságul ő magoknak és a pogányoknak." Máté 10:18 (Károli-fordítás). „És monda Nátán Dávidnak: Te vagy az az ember!..." 2 Sámuel 12:7 (Károli-fordítás). „Mert János azt mondá Heródesnek: Nem szabad néked a testvéred feleségével élned." Márk 6:18 (Károli-fordítás). „És mikor meglátta Akháb Illést, monda Akháb néki: Te vagy-é az Izráel megháborítója? Ő pedig monda: Nem én háborítottam meg az Izráelt, hanem te és a te atyád háza, azzal, hogy elhagytátok az Úrnak parancsolatait, és a Baál után jártatok." 1 Királyok 18:17–18 (Károli-fordítás). „Azért, oh király, az én tanácsom tessék néked, és vétkeidtől igazság által szabadulj és a te hamisságaidtól a szegényekhez való irgalmasság által. Így talán tartós lesz a békességed." Dániel 4:24 (Károli-fordítás). „Lásd, én e mai napon népek fölé és országok fölé rendellek téged, hogy gyomlálj, irts, pusztíts, rombolj, építs és plántálj!" Jeremiás 1:10 (Károli-fordítás). „Mikor pedig ő igazságról, önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről szólt, megrémülve monda Félix: Mostan eredj el; de mikor alkalmatosságom lesz, magamhoz hivatlak téged." Apostolok cselekedetei 24:25 (Károli-fordítás). „Agrippa pedig monda Pálnak: Majdnem ráveszel engem, hogy keresztyénné legyek. Pál pedig monda: Kívánnám Istentől, hogy necsak majdnem, hanem nagyon is, ne csak te, hanem mindazok is, kik ma engem hallgatnak, lennétek olyanok, a minő én is vagyok, e bilincsektől megválva." Apostolok cselekedetei 26:28–29 (Károli-fordítás). „Felelvén pedig Péter és az apostolok, mondának: Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek." Apostolok cselekedetei 5:29 (Károli-fordítás). „Nem merem bemutatni az áldozatot, ha jelen akarsz lenni." (angolból fordítva) Milánói Ambrus, 51. levél, 13., Theodosius császárnak, ford. H. de Romestin, in: *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. sorozat, 10. köt., szerk. Philip Schaff és Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896).

A korai Egyház

„Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius Augustus Caesar császárnak és fiának, Verissimus filozófusnak, és Lucius filozófusnak, a császár vér szerinti fiának és Pius fogadott fiának, a tudomány kedvelőjének, és a szent szenátusnak, a római nép egészével együtt, én, Jusztinosz, Priszkosz fia és Bakkheiosz unokája, akik a palesztinai Flavia Neapolisból valók, benyújtom ezt a beszédet és kérvényt mindazon nemzetekből valók érdekében, akiket igazságtalanul gyűlölnek és kénye-kedve szerint bántalmaznak, mivel magam is közéjük tartozom." (angolból fordítva) Jusztinosz vértanú, *Első apológia*, 1. fejezet, in: *The Ante-Nicene Fathers*, szerk. Alexander Roberts és James Donaldson, 1. köt. (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885).

26

„És felele nékem az Úr, és mondá: Írd fel e látomást, és vésd táblákra, hogy könnyen olvasható legyen." Habakuk 2:2 (Károli-fordítás). „Tetszék énnékem is, ki eleitől fogva mindeneknek szorgalmasan végére jártam, hogy azokról rendszerint írjak néked..." Lukács 1:3 (Károli-fordítás). „Mindenek ékesen és jó renddel legyenek." 1 Korinthus 14:40 (Károli-fordítás).

27

„Ne álljon elő egy tanú senki ellen semmiféle hamisság és semmiféle bűn miatt; akármilyen bűnben bűnös valaki, két tanú szavára vagy három tanú szavára álljon a dolog." 5 Mózes 19:15 (Károli-fordítás). „Ezúttal harmadszor megyek hozzátok. Két vagy három tanú vallomása alapján megáll minden dolog." 2 Korinthus 13:1 (Károli-fordítás). „Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egyet vagy kettőt, hogy két vagy három tanú vallomásával erősíttessék minden szó." Máté 18:16 (Károli-fordítás). „Ezek pedig nemesb lelkűek valának a Thessalonikabelieknél, úgymint kik bevevék az ígét teljes készséggel, naponként tudakozva az írásokat, ha úgy vannak-é ezek." Apostolok cselekedetei 17:11 (Károli-fordítás). „Mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!" 1 Thesszalonika 5:21 (Károli-fordítás).